WYMAGANIA EDUKACYJNE KLASA 1
„ALE TO CIEKAWE”

EDUKACJA POLONISTYCZNA

Poziom niski

Słuchanie:

- Słucha z uwagą wypowiedzi rówieśników i dorosłych, ale wymaga powtórzeń lub dodatkowych wyjaśnień.
- Wykonuje zadania po wysłuchaniu prostych instrukcji, potrzebuje wsparcia przy bardziej złożonych poleceniach.
- Słucha tekstów czytanych przez nauczyciela, zapamiętuje podstawowe informacje, ale ma trudności z wyłapywaniem szczegółów.

Mówienie:

- Wypowiada się na bliskie mu tematy, używając prostych zdań; może mieć trudności z tworzeniem bardziej złożonych wypowiedzi.
- Zadaje podstawowe pytania do zdań oznajmujących.
- Podejmuje próby układania krótkich opowiadań na podstawie obrazków, ale wymaga pomocy w zachowaniu spójności fabularnej.

Czytanie:

- Czyta na głos techniką całościową wyrazy i proste zdania, ale może popełniać błędy przy dłuższych tekstach.
- Czyta po cichu proste polecenia i wyrazy, ale wymaga dodatkowego czasu na zrozumienie ich treści.

Pisanie:

- Pisze litery po śladzie i próbuje pisać samodzielnie, ale z błędami.
- Przepisuje wyrazy i krótkie zdania, ale wymaga poprawiania błędów.
- Uzupełnia luki w zdaniach z pomocą nauczyciela.

Kształcenie językowe:

- Wyodrębnia zdania w mowie i prostych tekstach.
- Dzieli wyrazy na sylaby, ale ma trudności z dzieleniem na głoski i litery.

Samokształcenie:

- Podejmuje próby zapisu nowych wyrazów z pomocą nauczyciela.
- Rozwija swoje zainteresowania z dużym wsparciem dorosłych.

Poziom średni

Słuchanie:

- Słucha z uwagą wypowiedzi rówieśników i dorosłych, rozumie większość treści bez konieczności powtórzeń.
- Wykonuje zadania po wysłuchaniu instrukcji, czasami potrzebuje dodatkowych wskazówek.
- Słucha tekstów czytanych przez nauczyciela i zapamiętuje kluczowe informacje.

Mówienie:

- Wypowiada się w sposób uporządkowany na bliskie mu tematy, używając bardziej złożonych zdań.
- Zadaje pytania do zdań oznajmujących i potrafi samodzielnie odpowiadać.
- Układa opowiadania twórcze na podstawie obrazków z niewielką pomocą.

Czytanie:

- Czyta płynnie i wyraziście teksty zbudowane z krótkich zdań, poprawnie interpretując ich treść.
- Wyszukuje w tekście fragmenty na podany temat z niewielką pomocą.

Pisanie:

- Pisze litery i wyrazy samodzielnie, poprawnie łączy litery w wyrazach.
- Zapisuje wyrazy i proste zdania w standardowej liniaturze zgodnie ze wzorem, dba o estetykę zeszytu.
- Uzupełnia luki w zdaniach samodzielnie.

Kształcenie językowe:

- Określa liczbę zdań i wyrazów w tekście.
- Dzieli wyrazy na sylaby, głoski i litery.
- Tworzy liczbę pojedynczą i mnogą rzeczowników.

Samokształcenie:

- Samodzielnie zapisuje nowe wyrazy.
- Tworzy tematyczne książeczki, plakaty, lapbooki z minimalnym wsparciem dorosłych.

Poziom wysoki

Słuchanie:

- Słucha z uwagą wypowiedzi rówieśników i dorosłych, z łatwością rozumiejąc treść bez potrzeby powtórzeń.
- Wykonuje zadania po wysłuchaniu nawet skomplikowanych instrukcji.
- Zapamiętuje szczegółowe informacje z tekstów czytanych przez nauczyciela.

Mówienie:

- Wypowiada się płynnie i logicznie na różne tematy, stosując złożone konstrukcje zdaniowe.
- Układa opowiadania twórcze na podstawie obrazków, uwzględniając szczegóły fabuły i relacje przyczynowo-skutkowe.
- Krytycznie ocenia zachowanie bohaterów utworów literackich i historyjek obrazkowych.

Czytanie:

- Czyta płynnie, poprawnie i wyraziście teksty złożone z dłuższych zdań.
- Samodzielnie ustala kolejność zdarzeń w dłuższych tekstach i wyszukuje fragmenty na dowolny temat.

Pisanie:

- Pisze wszystkie litery polskiego alfabetu poprawnie i estetycznie.
- Tworzy spójne i logiczne odpowiedzi na pytania w formie zdań.
- Stosuje zasady ortograficzne, w tym zasadę wymiany „ó" na „o".

Kształcenie językowe:

- Tworzy liczbę pojedynczą i mnogą rzeczowników, podaje wyrazy o znaczeniu przeciwnym oraz tworzy wyrazy podobne znaczeniowo.
- Wyodrębnia i stosuje nazwy ludzi, zwierząt, roślin i rzeczy w kontekście.
- Z łatwością układa zdania z podanymi wyrazami.

Samokształcenie:

- Samodzielnie rozwija swoje zainteresowania, tworząc różnorodne materiały edukacyjne.
- Aktywnie poszukuje nowych wyzwań językowych i zadań do samodzielnego wykonania.

EDUKACJA MATEMATYCZNA

Poziom niski

Rozumienie stosunków przestrzennych i cech wielkościowych:

- Stosuje określenia przestrzenne (za, przed, nad, pod, obok) z pomocą nauczyciela.
- Określa położenie przedmiotów względem siebie z pomocą wizualną lub instrukcją.
- Wskazuje podstawowe kierunki w przestrzeni, ale potrzebuje przypomnienia.

Rozumienie liczb i ich własności:

- Liczy w przód do 20, ale ma trudności z liczeniem wstecz.

- Rozpoznaje liczby od 0 do 20 i zapisuje je z pomocą.
- Wskazuje jedności w liczbach, ma trudności z rozpoznawaniem dziesiątek.

Posługiwanie się liczbami:

- Rozumie podstawowe pojęcia dodawania i odejmowania z pomocą wizualną.
- Dodaje i odejmuje liczby jednocyfrowe z pomocą.
- Rozwiązuje proste równania z niewiadomą przy wsparciu nauczyciela.

Czytanie tekstów matematycznych:

- Analizuje i rozwiązuje bardzo proste zadania tekstowe z pomocą nauczyciela.
- Zapisuje rozwiązania za pomocą rysunków lub liczmanów.
- Podejmuje próby układania tangramów z dużą pomocą.

Rozumienie pojęć geometrycznych:

- Rozpoznaje podstawowe figury geometryczne (kwadrat, koło), ale może mylić ich nazwy.
- Kreśli odcinki za pomocą linijki z pomocą.
- Rysuje odręcznie podstawowe figury na siatce kwadratowej z pomocą wzoru.

Stosowanie matematyki w sytuacjach życiowych:

- Klasyfikuje obiekty według jednej, prostej cechy.
- Rozpoznaje rytmy, ale wymaga wskazówek.
- Rozpoznaje monety (1 zł, 2 zł), ale ma trudności z banknotami.

Poziom średni

Rozumienie stosunków przestrzennych i cech wielkościowych:

- Stosuje określenia przestrzenne (za, przed, nad, pod, obok, w, do) w większości sytuacji samodzielnie.
- Określa położenie przedmiotów względem siebie i innego obserwatora.
- Wskazuje kierunki w przestrzeni, stosując pojęcia: na prawo, na lewo, w górę, w dół.

Rozumienie liczb i ich własności:

- Liczy w przód i wstecz po 1 do 20, po 10 do 100.
- Odczytuje i zapisuje liczby od 0 do 100.
- Wskazuje jedności i dziesiątki w zapisie liczbowym bez pomocy.

Posługiwanie się liczbami:

- Rozumie istotę dodawania i odejmowania, wykonuje te operacje z liczbami jednocyfrowymi i dziesiątkami.
- Rozwiązuje równania z niewiadomą zapisaną w formie okienka lub znaku zapytania.
- Dodaje i odejmuje pełne dziesiątki samodzielnie.

Czytanie tekstów matematycznych:

- Analizuje i rozwiązuje proste zadania tekstowe.
- Zapisuje rozwiązania za pomocą różnych metod, takich jak rysunki, równania, liczmany.
- Odczytuje proste diagramy i podejmuje próby tworzenia własnych zadań tekstowych.

Rozumienie pojęć geometrycznych:

- Rozpoznaje i nazywa podstawowe figury geometryczne (kwadrat, prostokąt, koło, trójkąt).
- Kreśli odcinki za pomocą linijki samodzielnie.
- Rysuje figury geometryczne na siatce kwadratowej i mierzy przedmioty.

Stosowanie matematyki w sytuacjach życiowych:

- Klasyfikuje obiekty według różnych cech.
- Rozpoznaje rytm w otoczeniu i potrafi go kontynuować.
- Rozpoznaje monety i banknoty, przelicza pieniądze, wie, co to jest reszta.

Poziom wysoki

Rozumienie stosunków przestrzennych i cech wielkościowych:

- Stosuje ze zrozumieniem określenia przestrzenne i dotyczące odległości (dalej, bliżej) w różnych kontekstach.
- Określa położenie przedmiotów względem siebie oraz innych osób w złożonych układach.
- Z łatwością wskazuje kierunki w przestrzeni i posługuje się nimi w praktyce.

Rozumienie liczb i ich własności:

- Liczy płynnie w przód i wstecz do 100, posługuje się liczbą porządkową.
- Odczytuje i zapisuje liczby w pełnym zakresie do 100, rozumie pojęcia jedności, dziesiątek i setek.
- Porównuje liczby w pełnym zakresie, stosując znaki: <, =, >.

Posługiwanie się liczbami:

- Rozumie dodawanie i odejmowanie, stosuje je w rozwiązywaniu problemów matematycznych.
- Rozwiązuje równania z niewiadomą, zarówno w prostej jak i złożonej formie.
- Wykonuje obliczenia z pełnymi dziesiątkami oraz stosuje techniki dopełniania do pełnych setek.

Czytanie tekstów matematycznych:

- Analizuje i rozwiązuje zadania tekstowe o wyższym stopniu trudności.
- Tworzy treści zadań tekstowych na podstawie podanych danych i rysunków.
- Układa tangramy według wzoru i samodzielnie rozwiązuje sudoku.

Rozumienie pojęć geometrycznych:

- Rozpoznaje, nazywa i opisuje cechy podstawowych figur geometrycznych.
- Kreśli odcinki i rysuje figury geometryczne z zachowaniem skali i proporcji.
- Tworzy układy symetryczne i rozumie pojęcie symetrii osiowej, dostrzega symetrię w otoczeniu.

Stosowanie matematyki w sytuacjach życiowych:

- Samodzielnie klasyfikuje obiekty według złożonych cech.
- Rozpoznaje i wykorzystuje rytmy w złożonych kontekstach.
- Przelicza pieniądze, wykonuje obliczenia pieniężne i podejmuje decyzje finansowe, zna pojęcie roku, miesiąca, dnia tygodnia oraz weekendu.
- Dokonuje szacunków dotyczących czasu, pieniędzy i wielkości przedmiotów w codziennych sytuacjach.

EDUKACJA SPOŁECZNA

Poziom niski

Rozumienie środowiska społecznego:

- Zna imiona kilku kolegów i koleżanek z klasy, ale ma trudności z zapamiętaniem nazwisk.
- Uczestniczy w klasowych i szkolnych uroczystościach, ale potrzebuje wsparcia w zrozumieniu ich znaczenia.
- Zna podstawowe normy obowiązujące w szkole, ale potrzebuje przypomnień, aby ich przestrzegać.
- Potrafi określić podstawowe relacje w swojej rodzinie (np. mama, tata), ale wymaga wsparcia przy bardziej złożonych relacjach.
- Wie, że mieszka w Polsce, ale ma ograniczoną wiedzę na temat swojej narodowości.

Orientacja w czasie historycznym:

- Zna barwy narodowe, ale może mylić ich kolejność.
- Słyszał/a jedną zwrotkę hymnu narodowego, ale ma trudności z jej zapamiętaniem.
- Wie, że niektóre osoby noszą mundur, ale nie potrafi podać konkretnych przykładów.
- Potrafi wymienić jedno polskie święto narodowe, ale nie zna jego znaczenia.

Poziom średni

Rozumienie środowiska społecznego:

- Zna imiona i nazwiska większości kolegów i koleżanek z klasy.
- Aktywnie uczestniczy w klasowych i szkolnych uroczystościach, rozumiejąc ich znaczenie.
- Zna i przestrzega norm obowiązujących w szkole, wymaga jedynie okazjonalnych przypomnień.

- Określa relacje w rodzinie i potrafi opisać rolę poszczególnych członków rodziny.
- Zna swoją narodowość, wie, że mieszka w Polsce i potrafi opowiedzieć o grupach, zespołach i organizacjach, do których należy.

Orientacja w czasie historycznym:

- Opowiada legendę o powstaniu państwa polskiego w sposób ogólny.
- Zna barwy narodowe i jedną zwrotkę hymnu narodowego.
- Potrafi wymienić kilka polskich świąt narodowych i rozumie ich znaczenie.
- Wie, kogo można nazwać wielkim Polakiem, i potrafi podać przykłady wielkich postaci z historii Polski.

Poziom wysoki

Rozumienie środowiska społecznego:

- Zna imiona i nazwiska wszystkich kolegów i koleżanek z klasy.
- Aktywnie uczestniczy w klasowych i szkolnych uroczystościach, pełniąc różne role (np. organizator, prowadzący).
- Zna, rozumie i respektuje wszystkie normy obowiązujące w szkole, samodzielnie przypomina innym o ich przestrzeganiu.
- Określa relacje w rodzinie oraz w szerszym kontekście społecznym, rozumiejąc skomplikowane relacje.
- Zna swoją narodowość, mieszka w Polsce i potrafi szczegółowo opowiedzieć o grupach, zespołach i organizacjach, do których należy, oraz ich znaczeniu.
- Rozumie pojęcia takie jak umowa i porozumienie, tworzy zasady regulaminu klasowego i aktywnie dba o ich przestrzeganie.
- Uczestniczy w akcjach charytatywnych i podejmuje inicjatywy społeczne na terenie szkoły.
- Zna tradycje świąteczne swojej rodziny oraz potrafi opisać elementy kulturowe, takie jak strój ludowy.

Orientacja w czasie historycznym:

- Opowiada szczegółowo legendę o powstaniu państwa polskiego, z uwzględnieniem postaci i wydarzeń.
- Zna barwy narodowe, śpiewa jedną zwrotkę hymnu narodowego i rozumie jego znaczenie.
- Wie, kto nosi mundur i potrafi wymienić różne służby oraz ich funkcje.
- Potrafi wymienić i opisać polskie święta narodowe, rozumie ich znaczenie historyczne i społeczne.
- Wie, kogo można nazwać wielkim Polakiem, i potrafi podać szczegółowe informacje o wielkich postaciach z historii Polski, łącząc ich osiągnięcia z konkretnymi wydarzeniami.

EDUKACJA PRZYRODNICZA

Poziom niski

Rozumienie środowiska społecznego:

- Rozpoznaje niektóre rośliny doniczkowe oraz kilka popularnych warzyw i owoców z pomocą wizualną.
- Potrafi wskazać drzewa iglaste i liściaste w najbliższym otoczeniu, ale może mylić ich nazwy.
- Zna podstawowe elementy budowy owocu (np. skórka, miąższ), ale wymaga dodatkowych wyjaśnień.
- Rozpoznaje niektóre zwierzęta hodowlane i domowe, ale ma trudności z ich szczegółowym opisem.
- Wymienia kilka zwiastunów wiosny, ale potrzebuje przypomnienia.
- Opisuje cykl rozwojowy żaby na podstawie ilustracji lub wskazówek nauczyciela.
- Rozpoznaje domy zwierząt (dziupla, nora) z pomocą.
- Wie, że rośliny potrzebują wody do życia, ale ma trudności z wymienieniem innych potrzebnych czynników.

Funkcje życiowe człowieka, ochrona zdrowia, bezpieczeństwo i odpoczynek:

- Zna numery alarmowe, ale potrzebuje przypomnienia, jak ich używać.
- Wie, w jaki sposób wezwać pomoc, ale wymaga dodatkowej praktyki.
- Zna zasady zachowania się w kontaktach z osobami obcymi, ale wymaga częstych przypomnień.
- Nazywa podstawowe części ciała i niektóre narządy człowieka, ale ma trudności z bardziej szczegółowymi narządami.
- Rozumie podstawowe potrzeby człowieka, takie jak odżywianie się, odpoczynek i bezpieczeństwo, ale potrzebuje wyjaśnień, jak je zaspokoić.
- Wie, że należy zachować ostrożność podczas burzy, ale potrzebuje wskazówek, jak to zrobić.
- Rozpoznaje niektóre podstawowe znaki drogowe i rozumie ich znaczenie.
- Zna zasady korzystania z urządzeń elektrycznych, ale potrzebuje stałego nadzoru.
- Wie, że należy ograniczać czas korzystania z urządzeń cyfrowych, ale ma trudności z ich stosowaniem.

Rozumienie przestrzeni geograficznej:

- Zna nazwę swojego regionu, ale nie jest pewien/pewna jego położenia.
- Określa podstawowe różnice między krajobrazem miejskim a wiejskim z pomocą ilustracji.
- Potrafi wskazać na mapie Polskę, ale ma trudności z identyfikacją głównych miast.
- Wie, że Ziemia jest częścią Układu Słonecznego, ale wymaga wyjaśnienia jej pozycji.

Poziom średni

Rozumienie środowiska społecznego:

- Rozpoznaje większość roślin doniczkowych, popularnych warzyw i owoców.
- Potrafi rozpoznać drzewa iglaste oraz drzewa liściaste w swoim otoczeniu i podać ich podstawowe cechy.
- Zna budowę owocu i potrafi wymienić jego podstawowe części.
- Rozpoznaje i opisuje wybrane zwierzęta hodowlane i domowe.
- Wymienia zwiastuny wiosny i opisuje cykl rozwojowy żaby w kilku zdaniach.
- Rozumie znaczenie wody i innych czynników dla życia roślin.
- Rozpoznaje wybrane dzikie koty i nazywa je zgodnie z kontynentem, na którym występują.

Funkcje życiowe człowieka, ochrona zdrowia, bezpieczeństwo i odpoczynek:

- Zna numery alarmowe i wie, jak ich używać w praktyce.
- Zna zasady zachowania się w kontaktach z osobami obcymi i potrafi je zastosować.
- Posługuje się danymi osobowymi w kontaktach ze służbami mundurowymi i medycznymi w sytuacjach zagrożenia zdrowia i życia.
- Nazywa części ciała i niektóre narządy człowieka, rozumiejąc ich funkcje.
- Rozumie podstawowe potrzeby człowieka i wie, jak je zaspokoić, takie jak odżywianie się, odpoczynek, potrzeba bliskości i bezpieczeństwa.
- Wie, jak dbać o higienę osobistą oraz higienę miejsca pracy.
- Zna zasady ewakuacji i potrafi zareagować w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa.
- Zna podstawowe zasady udzielania pierwszej pomocy.
- Wymienia wartości odżywcze podstawowych produktów żywnościowych i zna zasady zdrowego odżywiania.
- Prowadzi obrazkowy kalendarz pogody i odczytuje informacje z map pogody, rozumie prognozy pogody.
- Zna podstawowe zasady korzystania z urządzeń elektrycznych i bezpiecznej zabawy na placu zabaw.
- Rozumie znaczenie świateł na sygnalizatorze świetlnym oraz zna podstawowe znaki drogowe.

Rozumienie przestrzeni geograficznej:

- Nazywa region i status administracyjny swojej miejscowości (wieś, miasto).
- Wskazuje na mapie stolicę, najważniejsze miasta w Polsce, Wisłę i Morze Bałtyckie.
- Wymienia obecną i dawne stolice Polski oraz kilka zabytków Warszawy.
- Rozumie następstwa ruchu obrotowego Ziemi (pory dnia) i obiegowego (pory roku).

Poziom wysoki

Rozumienie środowiska społecznego:

- Rozpoznaje i opisuje szczegółowo rośliny doniczkowe, popularne warzywa, owoce oraz drzewa iglaste i liściaste.
- Opisuje szczegółowo budowę owocu oraz cykl rozwojowy różnych zwierząt (np. żaba).
- Zna przykłady domów zwierząt i potrafi wyjaśnić ich funkcje w ekosystemie.
- Zna szczegółowo potrzeby życiowe roślin i potrafi wymienić wszystkie czynniki potrzebne do ich wzrostu.
- Opowiada o życiu pszczół w ulu i obowiązkach opiekuna psa lub kota.

- Przedstawia charakterystykę zawodów ludzi znanych z miejsca zamieszkania oraz zawodów użyteczności publicznej: nauczyciel, żołnierz, policjant, strażak, lekarz, pielęgniarz, leśnik, bibliotekarz, meteorolog, dietetyk.
- Rozumie istotę pracy w służbach mundurowych i medycznych.

Funkcje życiowe człowieka, ochrona zdrowia, bezpieczeństwo i odpoczynek:

- Zna i stosuje zasady bezpiecznego korzystania z internetu oraz urządzeń elektrycznych.
- Wymienia wartości odżywcze różnych produktów i potrafi tworzyć zbilansowane posiłki.
- Zna zasady przechodzenia przez jezdnię z sygnalizacją świetlną oraz bez niej i rozumie konieczność noszenia elementów odblaskowych.
- Prowadzi szczegółowe obserwacje pogody, analizując dane z różnych źródeł (np. mapy pogody) i charakteryzuje pogodę typową dla różnych pór roku.
- Zna drogę ewakuacyjną w szkole, przestrzega regulaminu przerw i wycieczek szkolnych oraz rozpoznaje piktogramy związane z bezpieczeństwem.
- Zna zasady udzielania pierwszej pomocy i potrafi je zastosować w praktyce.
- Potrafi przygotować zdrowe kanapki i wie, jakie produkty wpływają pozytywnie na sprawność umysłową i uczenie się.
- Wie, jak dbać o siebie, by być zdrowym, i dba o higienę osobistą oraz narządy zmysłów poprzez właściwe zachowania.
- Zna zasady postępowania w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa oraz wie, jak zachować się podczas burzy i innych zagrożeń przyrodniczych.

Rozumienie przestrzeni geograficznej:

- Nazywa region, status administracyjny swojej miejscowości i potrafi opisać jego cechy geograficzne.
- Wskazuje na mapie główne miasta Polski, Wisłę, Morze Bałtyckie oraz inne ważne elementy geograficzne.
- Opisuje szczegółowo różnice między krajobrazami miejskim a wiejskim oraz ich wpływ na życie mieszkańców.
- Przedstawia położenie

EDUKACJA PLASTYCZNA

Poziom niski

Percepcja wizualna, obserwacja i doświadczenia:

- Nazywa podstawowe barwy (czerwona, żółta, niebieska) i potrafi rozróżniać jasne i ciemne barwy, ale potrzebuje wsparcia przy identyfikacji barw pochodnych.
- Rozpoznaje podstawowe kształty i formy, ale wymaga wskazówek przy bardziej skomplikowanych elementach.

Działalność ekspresji twórczej:

- Tworzy proste prace plastyczne według instrukcji, ale wymaga ciągłego wsparcia nauczyciela.
- Wykonuje podstawowe ilustracje inspirowane tekstem literackim, muzyką lub sztuką teatralną, korzystając z ograniczonego zestawu materiałów.
- Wykonuje bardzo proste przedmioty użyteczne, takie jak kartki okolicznościowe, ale potrzebuje pomocy przy bardziej złożonych projektach.
- Zna podstawowe funkcje narzędzi informatycznych do tworzenia prostych obrazów, ale wymaga wsparcia w ich użyciu.

Recepcja sztuk plastycznych:

- Rozpoznaje jedynie najbardziej podstawowe formy sztuk plastycznych, takie jak malarstwo i rzeźba, ale myli się przy bardziej szczegółowych kategoriach.
- Rozpoznaje i nazywa kilka rodzajów dzieł malarskich (np. pejzaż, portret) z pomocą wizualną.
- Wie, co to jest oryginał obrazu, ale ma trudności z wyjaśnieniem, czym różni się od kopii.

Poziom średni

Percepcja wizualna, obserwacja i doświadczenia:

- Nazywa barwy podstawowe (czerwona, żółta, niebieska) i rozróżnia jasne i ciemne barwy, rozumie, co to są barwy pochodne (np. pomarańczowy, fioletowy, zielony).
- Potrafi opisać i zidentyfikować różne kształty i formy w otoczeniu oraz ich różnice i podobieństwa.

Działalność ekspresji twórczej:

- Tworzy prace plastyczne według instrukcji, używając różnych technik, takich jak malowanie, rysowanie, kolaż.
- Wykonuje ilustracje inspirowane różnymi formami sztuki (literatura, muzyka, teatr, film) i potrafi opisać swoje dzieło.
- Wykonuje przedmioty użyteczne (np. pacynki, rekwizyty) samodzielnie lub z niewielką pomocą, stosując różne materiały.
- Wykorzystuje narzędzia informatyczne (edytory grafiki) do tworzenia prostych obrazów na dany temat, rozumiejąc podstawowe funkcje programu.

Recepcja sztuk plastycznych:

- Rozpoznaje i nazywa wybrane sztuki plastyczne (malarstwo, rzeźba, architektura) oraz podstawowe rodzaje dzieł malarskich i graficznych (pejzaż, portret).
- Wyjaśnia różnice między oryginałem a kopią obrazu w podstawowym zakresie.

Poziom wysoki

Percepcja wizualna, obserwacja i doświadczenia:

- Nazywa barwy podstawowe oraz barwy pochodne, rozróżnia różne odcienie barw i potrafi je sklasyfikować według jasności i intensywności.

- Potrafi dostrzec i opisać subtelne różnice między kształtami i formami w sztuce i otoczeniu, wskazując na elementy kompozycji.

Działalność ekspresji twórczej:

- Tworzy prace plastyczne według instrukcji lub własnego pomysłu, eksperymentując z różnymi technikami i materiałami.
- Wykonuje zaawansowane ilustracje inspirowane różnymi formami sztuki (literatura, muzyka, teatr, film) i potrafi omówić interpretację swojego dzieła.
- Wykonuje różnorodne przedmioty użyteczne i rekwizyty, stosując zaawansowane techniki manualne i artystyczne.
- Swobodnie korzysta z narzędzi informatycznych (edytory grafiki) do tworzenia złożonych obrazów i grafik na różne tematy.

Recepcja sztuk plastycznych:

- Rozpoznaje i nazywa różnorodne sztuki plastyczne (malarstwo, rzeźba, architektura) i wyjaśnia ich cechy charakterystyczne.
- Rozpoznaje i opisuje różne rodzaje dzieł malarskich i graficznych (pejzaż, portret, martwa natura, abstrakcja) oraz potrafi omówić ich style i techniki.
- Wyjaśnia pojęcia oryginału i kopii obrazu, rozumiejąc ich znaczenie w kontekście historii sztuki i kolekcjonerstwa.

EDUKACJA TECHNICZNA

Poziom niski

Organizacja pracy:

- Utrzymuje porządek w miejscu pracy, ale potrzebuje przypomnień i wskazówek od nauczyciela.
- Używa materiałów potrzebnych do wykonania pracy, ale nie zawsze efektywnie (np. marnuje materiały).
- Posługuje się podstawowymi narzędziami (np. nożyczkami, zszywaczem) w sposób bezpieczny, ale wymaga nadzoru dorosłych.

Znajomość informacji technicznej, materiałów i technologii wytwarzania:

- Wykonuje proste przedmioty użytkowe z dużą pomocą nauczyciela (np. dekoracje świąteczne).
- Łączy elementy pracy przy użyciu kleju i taśmy klejącej, ale potrzebuje wskazówek, aby zrobić to poprawnie.
- Ma trudności ze składaniem papieru i korzystaniem z szablonów bez pomocy.
- Wykonuje podstawowe modele origami z pomocą lub pokazem.

Stosowanie narzędzi i obsługa urządzeń technicznych:

- Zna ogólne zasady działania niektórych urządzeń gospodarstwa domowego (np. odkurzacza, zegara), ale ma trudności z ich szczegółową obsługą.

Poziom średni

Organizacja pracy:

- Utrzymuje porządek w miejscu pracy i sprząta po sobie samodzielnie.
- Rozsądnie używa materiałów, starając się wykorzystywać je do końca i korzystać z materiałów przeznaczonych do recyklingu.
- Posługuje się narzędziami w sposób bezpieczny i poprawny, bez potrzeby nadzoru (np. nożyczkami, zszywaczem).

Znajomość informacji technicznej, materiałów i technologii wytwarzania:

- Wykonuje przedmioty użytkowe i dekoracyjne samodzielnie lub z niewielką pomocą, stosując różne materiały i techniki.
- Łączy elementy pracy używając kleju, taśmy klejącej, spinaczy, tasiemki lub sznurka samodzielnie.
- Składa papier, korzysta z szablonów i wykonuje proste formy przestrzenne z niewielką pomocą.
- Wykorzystuje technikę origami do składania prostych modeli zgodnie z instrukcją.

Stosowanie narzędzi i obsługa urządzeń technicznych:

- Zna ogólne zasady działania i podstawowe funkcje większości urządzeń wykorzystywanych w gospodarstwie domowym (pralki, kuchenki, odkurzacza).

Poziom wysoki

Organizacja pracy:

- Utrzymuje porządek w miejscu pracy, sprząta po sobie i pomaga innym w utrzymaniu porządku.
- Bardzo efektywnie używa materiałów, minimalizując marnotrawstwo i aktywnie korzystając z materiałów do recyklingu.
- Posługuje się narzędziami w sposób bezpieczny, precyzyjny i efektywny, demonstrując ich poprawne użycie innym (np. nożyczkami, zszywaczem).

Znajomość informacji technicznej, materiałów i technologii wytwarzania:

- Tworzy skomplikowane przedmioty użytkowe i dekoracyjne, stosując zaawansowane techniki i różnorodne materiały.
- Samodzielnie łączy elementy pracy, wykorzystując różne techniki (np. ozdobne wiązanie tasiemką, używanie spinaczy, tasiemki, sznurka).
- Składa i nacina papier oraz korzysta z szablonów, wykonując złożone formy przestrzenne bez pomocy.
- Doskonale opanowuje technikę origami, tworząc zarówno proste, jak i bardziej skomplikowane modele zgodnie z instrukcją i własną kreatywnością.

Stosowanie narzędzi i obsługa urządzeń technicznych:

- Zna zasady działania i obsługi wszystkich urządzeń wykorzystywanych w gospodarstwie domowym, potrafi wyjaśnić ich funkcjonowanie i naprawić drobne usterki.

EDUKACJA MUZYCZNA

Poziom niski

Słuchanie muzyki:

- Słucha z uwagą dźwięków z bliskiego otoczenia, ale ma trudności z ich identyfikacją bez wsparcia nauczyciela.
- Reaguje na podstawowe sygnały muzyczne w zabawie, ale może potrzebować dodatkowych wskazówek.
- Rozróżnia niektóre dźwięki (wysokie, niskie; dłuższe, krótsze; ciche, głośne), ale wymaga pomocy w ich dokładnym rozpoznaniu.
- Odróżnia podstawowe różnice między głosami ludzkimi (wysoki żeński, niski męski) przy wskazówkach nauczyciela.
- Zauważa puls rytmiczny i podstawowe różnice w tempie muzyki, ale ma trudności z określeniem nastroju utworu.

Ekspresja muzyczna:

- Naśladuje proste głosy zwierząt i śpiewa zestawy głosek, ale wymaga dużej pomocy w rytmie i melodii.
- Śpiewa proste melodie przy użyciu sylab solmizacyjnych z pomocą.
- Wykonuje podstawowe tematy rytmiczne z dużym wsparciem i powtarzaniem.

Improwizacja ruchowa, rytmika i taniec:

- Porusza się i tańczy w zabawach muzyczno-ruchowych z dużą pomocą i naśladowaniem innych.
- Tworzy proste improwizacje ruchowe, ale wymaga zachęty i przykładów.

Gra na instrumentach muzycznych:

- Gra na instrumentach perkusyjnych bardzo proste schematy rytmiczne z pomocą.
- Akompaniuje do utworów muzycznych, używając prostych efektów akustycznych, ale wymaga wielu powtórzeń.

Znajomość form zapisu dźwięku:

- Dekoduje i koduje prosty zapis dźwięków za pomocą obrazków lub piktogramów, ale potrzebuje wsparcia przy bardziej złożonych zadaniach.
- Ma podstawową wiedzę na temat literowych nazw dźwięków, ale wymaga przypomnień.
- Rozpoznaje tylko najprostsze formy zapisu dźwięków.

Poziom średni

Słuchanie muzyki:

- Słucha z uwagą dźwięków z bliskiego otoczenia i je identyfikuje bez większych trudności.
- Reaguje na sygnały muzyczne w zabawie i potrafi je rozróżnić.
- Rozróżnia dźwięki wysokie i niskie, dłuższe i krótsze, ciche i głośne.
- Odróżnia głosy ludzkie (wysoki żeński – sopran, niski męski – bas) i potrafi je zidentyfikować.
- Rozpoznaje muzykę wolną i szybką, zauważa puls rytmiczny i potrafi określić ogólny nastrój utworu.

Ekspresja muzyczna:

- Naśladuje głosy zwierząt i śpiewa zestawy głosek oraz sylaby samodzielnie.
- Śpiewa melodie, wykorzystując sylaby solmizacyjne (do, re, mi, sol, la) bez pomocy.
- Wykonuje tematy rytmiczne przy użyciu sylab (ta, ti, ta-a, sza) z niewielką pomocą.

Improwizacja ruchowa, rytmika i taniec:

- Porusza się i tańczy w zabawach muzyczno-ruchowych samodzielnie.
- Tworzy swobodne improwizacje ruchowe do utworów muzycznych, wyliczanek i rymowanek bez wsparcia.

Gra na instrumentach muzycznych:

- Gra na instrumentach perkusyjnych proste schematy rytmiczne samodzielnie.
- Akompaniuje do wybranych fragmentów utworów muzycznych, używając instrumentów perkusyjnych lub efektów akustycznych z minimalną pomocą.
- Gra proste schematy melodyczne na instrumencie melodycznym z pomocą nauczyciela.

Znajomość form zapisu dźwięku:

- Dekoduje i koduje prosty zapis dźwięków za pomocą obrazków, piktogramów i nut.
- Posługuje się literowymi nazwami dźwięków w gamie C-dur (c1, d1, e1, g1, a1) z niewielką pomocą.
- Zna podstawowe pojęcia oraz znaki związane z notacją muzyczną i rozróżnia wybrane formy zapisu dźwięków.

Poziom wysoki

Słuchanie muzyki:

- Słucha z uwagą dźwięków z bliskiego otoczenia i je identyfikuje z dużą precyzją.
- Reaguje na różnorodne sygnały muzyczne w zabawie i potrafi je interpretować.
- Rozróżnia subtelne różnice w dźwiękach (wysokie/niskie, dłuższe/krótsze, ciche/głośne) z dużą dokładnością.
- Odróżnia i rozpoznaje różne rodzaje głosów ludzkich oraz potrafi opisać ich cechy.
- Z łatwością rozpoznaje muzykę wolną i szybką, dokładnie zauważa puls rytmiczny i potrafi szczegółowo określić nastrój utworu.

Ekspresja muzyczna:

- Naśladuje różnorodne głosy zwierząt i śpiewa zestawy głosek oraz sylaby w sposób płynny i kreatywny.
- Śpiewa melodie, wykorzystując pełny zakres sylab solmizacyjnych i potrafi samodzielnie komponować proste melodie.

- Wykonuje różnorodne tematy rytmiczne z użyciem sylab (ta, ti, ta-a, sza) w różnych kombinacjach.

Improwizacja ruchowa, rytmika i taniec:

- Porusza się i tańczy w zabawach muzyczno-ruchowych z dużą swobodą i kreatywnością.
- Tworzy skomplikowane improwizacje ruchowe do utworów muzycznych, wyliczanek i rymowanek, łącząc różne style i formy ruchu.

Gra na instrumentach muzycznych:

- Gra na instrumentach perkusyjnych złożone schematy rytmiczne i potrafi improwizować.
- Akompaniuje do utworów muzycznych, używając różnych instrumentów perkusyjnych i tworząc własne efekty akustyczne.
- Gra złożone schematy melodyczne na instrumencie melodycznym samodzielnie i potrafi nauczyć innych.

Znajomość form zapisu dźwięku:

- Dekoduje i koduje różne formy zapisu dźwięków za pomocą obrazków, piktogramów, nut oraz notacji literowej.
- Posługuje się literowymi nazwami dźwięków w gamie C-dur i innych gamach, swobodnie manipulując dźwiękami.
- Zna i posługuje się pojęciami oraz znakami związanymi z notacją muzyczną, rozumiejąc ich kontekst i zastosowanie w różnych stylach muzycznych.

WYCHOWANIE FIZYCZNE

Poziom niski

Utrzymanie higieny osobistej i zdrowia:

- Utrzymuje czystość rąk i ciała, ale czasami potrzebuje przypomnień, aby przebierać się przed i po zajęciach ruchowych.
- Dostosowuje strój do rodzaju pogody i pory roku, ale wymaga wskazówek nauczyciela.
- Ma podstawowe rozumienie znaczenia ruchu dla zdrowia, ale potrzebuje dodatkowych wyjaśnień.
- Jest świadomy/a znaczenia systematyczności i wytrwałości w ćwiczeniach, ale potrzebuje motywacji ze strony nauczyciela.
- Rozumie, że każdy ma inne możliwości fizyczne, ale ma trudności z pełnym akceptowaniem dzieci z ograniczeniami ruchowymi.

Sprawności motoryczne:

- Przyjmuje podstawowe pozycje do ćwiczeń (np. postawa zasadnicza, rozkrok, wykrok) z pomocą nauczyciela.
- Pokonuje naturalne przeszkody w biegu, ale ma trudności z przeszkodami sztucznymi.
- Biega w wolnym tempie i próbuje wykonywać proste kombinacje ruchowe (np. bieg ze skokiem).
- Skacze jednonóż i obunóż na krótkie dystanse, ale wymaga zachęty.
- Wykonuje podstawowe rzuty i podania piłką jednorącz, ale ma trudności z rzutami oburącz i na odległość.
- Wykonuje proste ćwiczenia równoważne, ale wymaga wsparcia przy bardziej zaawansowanych ćwiczeniach (np. na ławeczce gimnastycznej).

Różne formy rekreacyjno-sportowe:

- Uczestniczy w zabawach i grach zespołowych z wykorzystaniem różnych piłek, ale ma trudności z bardziej skomplikowanymi zasadami gier.

Poziom średni

Utrzymanie higieny osobistej i zdrowia:

- Samodzielnie utrzymuje czystość rąk i ciała, przebiera się przed i po zajęciach ruchowych w odpowiednim momencie.
- Dostosowuje strój do rodzaju pogody i pory roku podczas zajęć na świeżym powietrzu i w pomieszczeniach.
- Wyjaśnia znaczenie ruchu dla utrzymania zdrowia i rozumie potrzebę regularnego ćwiczenia.
- Jest świadomy/a znaczenia systematyczności i wytrwałości w ćwiczeniach i stosuje je w praktyce.
- Akceptuje, że każdy ma inne możliwości fizyczne, i rozumie sytuację dzieci z ograniczeniami ruchowymi.

Sprawności motoryczne:

- Przyjmuje różnorodne pozycje do ćwiczeń (np. stanie jednonóż, klęk podparty, przysiad podparty) bez pomocy.
- Pokonuje zarówno naturalne, jak i sztuczne przeszkody w biegu.
- Biega w różnym tempie, wykonuje skoki oraz przenosi przybory, takie jak piłki i pałeczki, rzuca do celu ruchomego i nieruchomego.
- Skacze jednonóż, obunóż i przez skakankę z niewielką pomocą.
- Wykonuje rzuty jednorącz i oburącz oraz podaje piłkę w ruchu i na odległość.
- Wykonuje skłony, skrętoskłony, przetoczenia, czołganie, podciąganie oraz czworakowanie ze zmianą kierunku i tempa ruchu.

Różne formy rekreacyjno-sportowe:

- Uczestniczy aktywnie w zabawach i grach zespołowych, rozumiejąc podstawowe zasady i korzystając z różnych rodzajów piłek.

Poziom wysoki

Utrzymanie higieny osobistej i zdrowia:

- Samodzielnie i odpowiedzialnie utrzymuje czystość rąk i ciała, przebiera się przed i po zajęciach ruchowych w sposób szybki i efektywny.
- Dostosowuje strój do rodzaju pogody i pory roku z pełnym zrozumieniem warunków atmosferycznych i wymagań zajęć.
- Szczegółowo wyjaśnia znaczenie ruchu dla zdrowia i zachęca innych do regularnej aktywności fizycznej.
- Wykazuje systematyczność i wytrwałość w ćwiczeniach, planując i realizując programy treningowe.
- Rozumie i w pełni akceptuje różnorodność możliwości fizycznych innych osób, okazując empatię i wsparcie dla dzieci z ograniczeniami ruchowymi.

Sprawności motoryczne:

- Samodzielnie przyjmuje i wykonuje różnorodne pozycje do ćwiczeń, w tym bardziej zaawansowane (np. przewrót w przód z przysiadu podpartego).
- Z łatwością pokonuje przeszkody naturalne i sztuczne, biegnąc w różnym tempie i wykonując skomplikowane kombinacje ruchowe.
- Biega z wysokim unoszeniem kolan, skacze przez skakankę, skacze w dal, wykonuje złożone skoki i biegi z przenoszeniem przyborów oraz rzutami do celów.
- Wykonuje skłony, skrętoskłony, czołganie, podciąganie, czworakowanie, wspinaczkę, mocowanie w pozycjach niskich i wysokich z dużą sprawnością.
- Wykonuje ćwiczenia równoważne zarówno bez przyboru, jak i z przyborem (np. na ławeczce gimnastycznej) z pełną kontrolą.

EDUKACJA INFORMATYCZNA

Poziom niski

Rozumienie, analizowanie i rozwiązywanie problemów:

- Układa w logicznym porządku proste obrazki z pomocą nauczyciela.
- Układa sekwencje zdarzeń w logicznym porządku, ale wymaga wsparcia przy bardziej skomplikowanych zadaniach.
- Analizuje podstawowe polecenia planu działania, ale potrzebuje wskazówek, aby zrozumieć ich kolejność.
- Koduje proste drogi w labiryncie z pomocą nauczyciela, ale ma trudności z kodowaniem bardziej złożonych obrazków.
- Gra w proste gry planszowe z pomocą nauczyciela lub rówieśników.

Programowanie i rozwiązywanie problemów z wykorzystaniem komputera i innych urządzeń cyfrowych:

- Programuje podstawowe skrypty w środowisku Scratch, ale potrzebuje ciągłego wsparcia.
- Zna podstawowe narzędzia edytora grafiki Paint, ale ma trudności z ich samodzielnym wykorzystaniem.

- Umie kopiować i wklejać elementy rysunku z pomocą.
- Rysuje proste kształty przy użyciu wybranych narzędzi edytora graficznego z pomocą nauczyciela.
- Przepisuje bardzo proste teksty, ale wymaga wsparcia przy bardziej złożonych zadaniach.

Posługiwanie się komputerem, urządzeniami cyfrowymi i sieciami komputerowymi:

- Zna niektóre nazwy elementów zestawu komputerowego i potrafi je wskazać z pomocą.
- Posługuje się komputerem w podstawowym zakresie (uruchamia i wyłącza komputer, otwiera i zamyka programy) z pomocą.
- Zna edytor Scratch, ale ma trudności z uruchomieniem go w chmurze bez wsparcia.

Rozwijanie kompetencji społecznych:

- Współpracuje z innymi uczniami, ale wymaga zachęty do aktywnego udziału.
- Wymienia się pomysłami z kolegami i koleżankami, ale ma trudności z wyrażaniem swoich myśli jasno.
- Używa technologii do komunikowania się w czasie nauki, ale potrzebuje wskazówek i wsparcia.

Przestrzeganie prawa i zasad bezpieczeństwa:

- Wie, jak korzystać z komputera w podstawowy sposób, aby nie narażać zdrowia, ale wymaga przypomnień o prawidłowej postawie.
- Stosuje się do podstawowych ograniczeń dotyczących korzystania z komputera.
- Rozpoznaje niebezpieczne sposoby korzystania z technologii, ale wymaga wyjaśnień, dlaczego są szkodliwe.
- Przestrzega podstawowych zasad bezpieczeństwa w Internecie, ale potrzebuje wsparcia w bardziej złożonych sytuacjach.

Poziom średni

Rozumienie, analizowanie i rozwiązywanie problemów:

- Układa w logicznym porządku obrazki i sekwencje zdarzeń samodzielnie.
- Analizuje kolejne polecenia planu działania, które prowadzi do celu, z minimalną pomocą.
- Koduje drogę w labiryncie i koduje obrazek na średnim poziomie trudności.
- Gra w gry planszowe samodzielnie, stosując zasady i strategię.

Programowanie i rozwiązywanie problemów z wykorzystaniem komputera i innych urządzeń cyfrowych:

- Programuje skrypty w środowisku Scratch na poziomie podstawowym samodzielnie.
- Zna i umie wykorzystać podstawowe narzędzia edytora grafiki Paint.
- Kopiuje i wkleja elementy rysunku oraz rysuje z zastosowaniem wybranych narzędzi graficznych.
- Umie uruchomić edytor grafiki Paint 3D i wstawić obiekt graficzny bez pomocy.

- Potrafi wybrać kolor, krój i rozmiar czcionki oraz zapisać i odtworzyć wyniki swojej pracy.

Posługiwanie się komputerem, urządzeniami cyfrowymi i sieciami komputerowymi:

- Zna nazwy elementów zestawu komputerowego i potrafi je wskazać.
- Posługuje się komputerem w podstawowym zakresie bez pomocy.
- Zna edytor Scratch, wie, jak go uruchomić w chmurze i zna elementy budowy jego okna.

Rozwijanie kompetencji społecznych:

- Aktywnie współpracuje z innymi uczniami przy rozwiązywaniu problemów.
- Wymienia się pomysłami z kolegami i koleżankami, skutecznie komunikując swoje idee.
- Używa technologii do komunikowania się w czasie nauki i potrafi wykorzystywać różne narzędzia komunikacyjne.

Przestrzeganie prawa i zasad bezpieczeństwa:

- Wie, jak korzystać z komputera, aby nie narażać zdrowia i stosuje te zasady regularnie.
- Stosuje się do ograniczeń dotyczących korzystania z komputera, rozumiejąc ich znaczenie.
- Ocenia różne sposoby korzystania z technologii i potrafi wskazać bezpieczne i efektywne metody.
- Przestrzega zasad bezpieczeństwa podczas korzystania z Internetu, rozumiejąc zagrożenia i jak ich unikać.

Poziom wysoki

Rozumienie, analizowanie i rozwiązywanie problemów:

- Układa w logicznym porządku złożone obrazki i sekwencje zdarzeń z dużą precyzją.
- Analizuje i planuje kolejne polecenia planu działania w skomplikowanych zadaniach, prowadzących do celu.
- Koduje złożone drogi w labiryntach oraz tworzy i koduje własne obrazki na wyższym poziomie trudności.
- Gra w gry planszowe, stosując zaawansowane strategie i rozumiejąc skomplikowane zasady gry.

Programowanie i rozwiązywanie problemów z wykorzystaniem komputera i innych urządzeń cyfrowych:

- Programuje skomplikowane skrypty w środowisku Scratch, wprowadzając własne modyfikacje i innowacje.
- Biegła znajomość i umiejętność wykorzystania zaawansowanych narzędzi edytora grafiki Paint oraz Paint 3D.
- Rysuje skomplikowane grafiki z zastosowaniem różnych narzędzi i funkcji edytora graficznego.

- Swobodnie zapisuje, odtwarza i organizuje wyniki swojej pracy w różnych formatach.

Posługiwanie się komputerem, urządzeniami cyfrowymi i sieciami komputerowymi:

- Zna wszystkie elementy zestawu komputerowego i potrafi je opisać oraz wyjaśnić ich funkcje.
- Sprawnie posługuje się komputerem i różnymi programami, uruchamiając zaawansowane aplikacje i narzędzia.
- Biegle korzysta z edytora Scratch w chmurze i potrafi tworzyć złożone projekty.

Rozwijanie kompetencji społecznych:

- Współpracuje efektywnie w grupie, inicjując projekty i prowadząc zespoły do rozwiązania problemów.
- Aktywnie wymienia się pomysłami i rozwiązuje konflikty, stosując technologie do efektywnej komunikacji i pracy zespołowej.
- Używa technologii do nauki i komunikowania się, korzystając z zaawansowanych narzędzi komunikacyjnych.

Przestrzeganie prawa i zasad bezpieczeństwa:

- Doskonale zna zasady bezpiecznego korzystania z komputera i Internetu oraz potrafi edukować innych na ten temat.
- Stosuje zaawansowane strategie bezpieczeństwa, zarówno fizycznego, jak i cyfrowego, oraz potrafi zidentyfikować potencjalne zagrożenia i zaproponować rozwiązania.
- Rozumie i stosuje zasady zdrowego korzystania z technologii, oceniając różne metody i dostosowując je do swoich potrzeb i potrzeb grupy.